

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Nazwa wsi:

1192 r. Tassov, 1193 r. Tassow, 1201 r. Tactow, Tasco, 1204 r. Tachowo, 1285 r. Tachovo, 1285 r. Tascowe, 1306 r. i 1346 r. Thaczow, 1397 r. Taczow, I. 1750-1945 Totschen Gross

Historia wsi:

W 1193 r. wieś została podarowana nowo założonemu klasztorowi św. Wincentego we Wrocławiu przez Pachozława. W 1300 r. znajdowały się tu dobra (allodium) oraz młyn. W 1450 r. były one własnością Wawrzika, następnie w XVII w. do 1810 r. klasztoru, w latach 1830-1837 Jüttnera i w 1845 r. barona von Lüttwitz.. Owe dobra zostały sprzedane Nicolausowi Stathowicz przez opata klasztoru w celu przeprowadzenia lokacji wsi na prawie średzkim. W trakcie tego procesu założone zostało sołectwo z 2 małymi łanami, do którego dołączono młyn. Od XVIII w. do lat 30. XX w. na terenach Taczowa Wielkiego znajdowały się 4-5 gospodarstw kmiecych. Sumarycznie w latach 1785, 1830, 1837 oraz 1845 na terenie wsi wybudowano cztery wiatraki oraz karcznię. Przed rokiem 1876 r. dobra znajdujące się na terenie wsi zostały rozparcelowane. Gmina wiejska oraz dobra, wielkościami bardzo zbliżone do siebie, były niezależnymi organizacjami prawno-ekonomicznymi. Była to jednak niewielka wieś, która nigdy nie rozwinęła się przestrzennie. Taczów Wielki od XVIII w. był typową wsią o układzie ulicówki. Jej zabudowa opisać można jako jednolitą, zwartą i regularną. W wieku XIX wraz z rozwojem i rozbudową wsi jej układ przekształcił się w nieregularny. Obecny układ dróg wiejskich utworzony został w latach 1750-1826. Wtedy również powstała zabudowa kształtowana była przez zagrody frankońskie i w czworobok, a jej usytuowanie można określić jako różnorodne względem głównej wiejskiej ulicy. W tym czasie założone zostały również prostokątne stawy hodowlane, na cieklu wodnym opływającym wieś od południowego-wschodu, z których dwa istnieją również współcześnie. W latach 1887-1926 w północno-wschodniej części głównej drogi zlokalizowane były trzy okazałe, zwrócone ku niej frontem, frankońskie zagrody, które zachowały się do dziś. Po przeciwnej stronie ulicy znajdowała się zabudowa szerokofrontowa. Na lata 1926-1930 przypada największa liczba ludności wsi.

Stanowiska AZP:

Brak zlokalizowanych stanowisk AZP w obrębie wsi.

Postulaty:

zachowanie i rewaloryzacja historycznego układu przestrzennego wsi, zachowanie historycznych zagród zlokalizowanych wzdłuż dawnej drogi, wprowadzenie nowej zabudowy w nawiązaniu do historycznej zabudowy wiejskiej, pozostawienie wolnych od zabudowy stref zatył, stosowanie tradycyjnych form, materiałów, dyspozycji elementów zewnętrznych na elewacjach itp., ochrona historycznego układu wodnego oraz zadrzewienia na obszarze wsi

Istniejące zagrożenia:

degradacja układu poprzez wprowadzenie nieprzystającej, współczesnej zabudowy, rozbiórka i przekształcanie obiektów historycznych, wykorzystywanie niezgodnych z tradycją form i materiałów przy remontach i przebudowach obiektów, lokalizacja zabudowy w drugiej linii względem drogi, wysuszenie stawów

Źródła:

Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego we Wrocławiu, Wytyczne konserwatorskie do planu zagospodarowania przestrzennego gminy Trzebnica, Wrocław 1992 r.

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

Październik 2022 r.

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKU NIEMUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTEKÓW

1. Nazwa

HISTORYCZNY UKŁAD RURALISTYCZNY

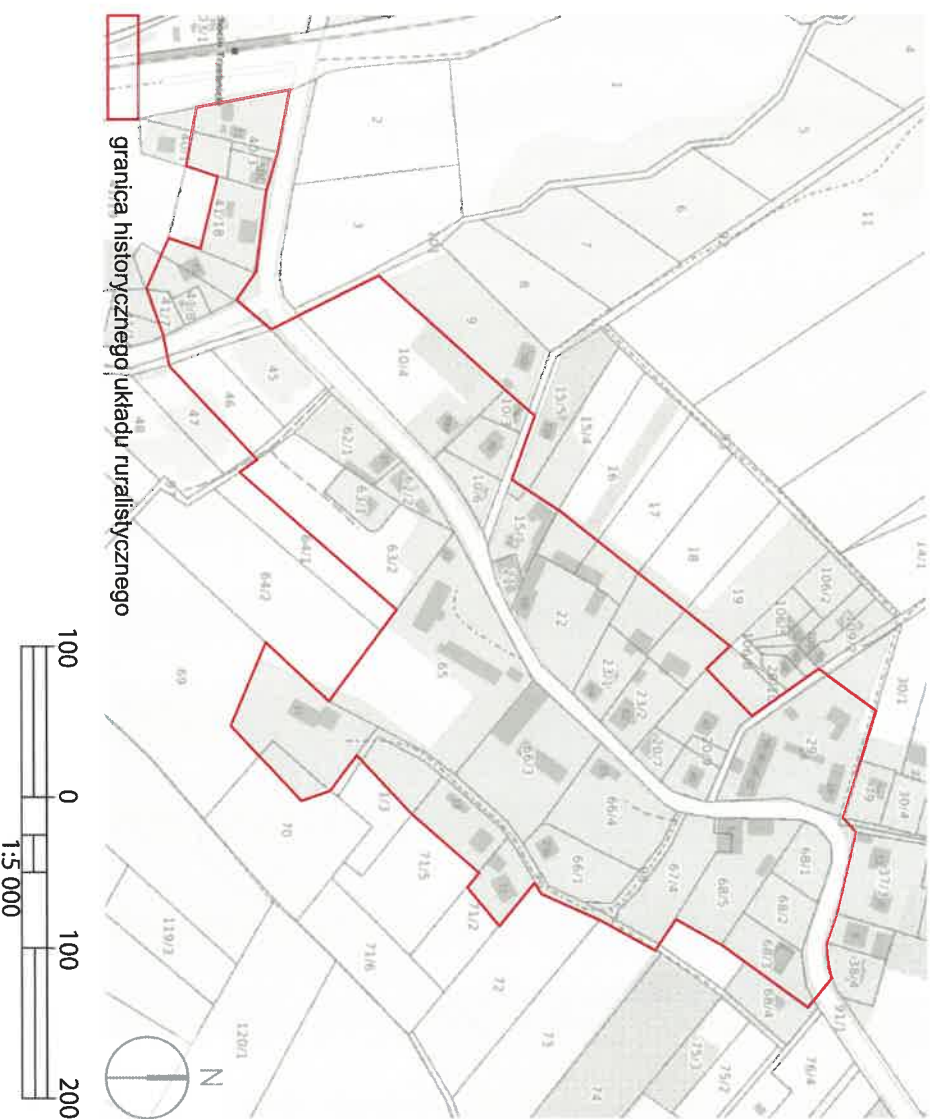
2. Czas powstania

1192 r./ XX w.

3. Miejscowość

TACZÓW WIELKI

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

OBSZAR WSI

5. Przynależność administracyjna

Województwo dolnośląskie

Powiat trzebnicki

Gmina Trzebnica

6. Współrzędne geograficzne

51°16'41"N 17°05'59"E

7. Użytkowanie obecne

MIESZKALNE, ROLNICZE

8. Stan zachowania

3